

LEREN ZICHTBAAR MAKEN MET DE KENNIS OVER HOE WIJ LEREN
(Nederlandse vertaling van *Visible Learning and the Science of How We Learn*)

John Hattie & Gregory Yates

In een notendop ...

‘Leren zichtbaar maken met de kennis over hoe wij leren’ legt uit waarom leren soms zo moeilijk is en in andere gevallen juist heel gemakkelijk. Het boek zet uiteen wat de belangrijkste principes en strategieën van het leren zijn.

De auteurs verwijzen doorheen het boek naar zeer uitgebreid wetenschappelijk onderzoek uit de sociale en cognitieve psychologie. Door het opnemen van zelfstudievragen, willen ze het kritische denken bij de lezer aanmoedigen. Suggesties om verder te lezen en links naar relevante filmpjes en websites nodigen uit om bepaalde theorieën en ideeën verder uit te diepen.

Het boek is bedoeld voor leerlingen, leraars en ouders die willen weten hoe onderzoek naar menselijke leerprocessen ons kan helpen bij het lesgeven. De resultaten van dat onderzoek zijn toepasbaar in basisonderwijs, secundair – en hoger onderwijs.

Over de auteurs ...

Professor John Hattie is een onderwijswetenschapper uit Nieuw – Zeeland.

Met zijn publicaties over *Visible Learning* werd hij één van de toonaangevende onderwijswetenschappers in de wereld. Hij laat vanuit evidence-based onderzoek zien wat daadwerkelijk effect heeft in het onderwijs en waarvan de leerling wel of niet profiteert. Hattie laat niet alleen zien hoe belangrijk een leraar is, maar wat van een leraar belangrijk is : hoe hij over zijn taak en zijn leerlingen denkt en hoe kritisch hij tegenover zijn eigen rol en invloed kan staan.

<https://www.youtube.com/watch?v=rzwjXUieD0U> : TED – talk (Engels) waarin Hattie een aantal zaken belicht die niet veel bijdragen aan leren, en die zaken benadrukt die wel het verschil maken.

Gregory C. R. Yates is Senior Lecturer in Education aan de Unversiteit van Zuid Australië. Hij heeft bijgedragen aan vele rapporten op het gebied van cognitieve informatieverwerking en theorieën over sociaal leren.

Zeker lezen ?

Interessante hoofdstukken over 'leren in de klas'.

- Waarom houden leerlingen niet van leren op school ?
- De relatie tussen leraar en leerling
- De rol van feedback
- Complexe vaardigheden leren door voordoen en expliciet onderwijs

Heldere uitleg over basisprincipes van het leren.

Aandacht voor het aanleren van 'leren' in de klas. Verschillende efficiënte leerstrategieën worden overlopen. De auteurs onderstrepen het belang om die leerstrategieën ook aan leerlingen aan te leren. Voorbeelden en resultaten van wetenschappelijk onderzoek tonen aan dat kennis van de ontwikkeling van het geheugen belangrijk is voor leraars.

De auteurs weerleggen enkele hardnekkige mythes. Bijvoorbeeld :

- Het klassikale onderwijsleergesprek geeft de leraar een goed beeld van de voorkennis van de leerlingen.
- Stevige kennis komt automatisch voort uit persoonlijke ontdekking.
- Leerlingen leren best stap voor stap. Pas op het einde van het leerproces kunnen ze het geheel overzien.
- De 'digital natives' kunnen wel multi – taken.
- Een positief zelfbeeld is een voorwaarde voor succes op school.

De professionaliteit van leraren wordt centraal gezet.

Zeer veel verwijzingen en links naar aanvullende literatuur, filmpjes en websites. Die verwijzingen staan bij mekaar op het einde van elk hoofdstuk, zodat ze de leesbaarheid van het boek niet in de weg zitten.

Enkele overbodige hoofdstukken :

- De neurowetenschappen van de glimlach
- De verrassende voordelen van een sociale kameleon

Koppeling naar de dagdagelijkse praktijk in de klas wordt grotendeels aan de lezer overgelaten.

Zelfstudievragen op het einde van elk hoofdstuk nodigen niet echt uit tot reflectie. Eerder tot snel omslaan van die bladzijdes.

Te onthouden

Simpelweg meer tijd besteden aan een activiteit, heeft geen verbetering van de vaardigheid tot gevolg. Het verkrijgen van expertise heeft daarentegen te maken met doelbewust oefenen. Belangrijke elementen daarbij zijn begeleiding, instructie, doelstellingen en feedback. Het oefenen moet ontwikkelingsgericht, veeleisend, gestructureerd en actief gemonitord zijn.

Een voorbeeld over hoe dit principe in de praktijk kan toegepast worden, is te vinden in de boekjes van 'RekenTrappers'. <http://www.eurekaexpert.be/educatief/methodes/rekentrappers>

In dit boek, en in eerdere werken van John Hattie, stelt hij het vraag-antwoordmodel in vraag. Hij stelt dat leerlingen maar weinig leren door het luisteren naar een leraar die steeds aan het praten is. Leerlingen kunnen veel leren van het bestuderen van een uitgewerkt voorbeeld, maar de uitleg van een leraar draagt daaraan vrijwel niets bij. Daarbij komt nog dat het vraag-antwoordmodel vaak leidt tot een wisselwerking in de klas die zich beperkt tot de leraar en een relatief klein groepje leerlingen.

Een alternatief voor het klassieke 'vraag stellen - vinger opsteken' is het werken met uitwisbare bordjes. Meer uitleg op het youtube – kanaal van Klasse.

<https://www.youtube.com/watch?v=MGITEH-mITQ>

Het hoofdstuk 'lesgeven voor automatisering van de basisvaardigheden voor het leren' benadrukt het belang van het ontwikkelen van automatisen. In de eerste jaren van de basisschool moet consequent tijd besteedt worden aan het oefenen van lezen en eenvoudig rekenen. Het oefenen van deze vaardigheden gebeurt best onder relatief rustige omstandigheden, met plezier en met een sterke motivatie.

Boeiende teksten om kinderen gemotiveerd lezen te laten oefenen, vind je onder andere op

<http://www.ralfilezen.nl/>